

VĚSTNÍK ASOCIACE ČESKÝCH A MORAVSKOSLEZSKÝCH MUZEÍ A GALERIÍ

V čem spočívá odbornost muzeí a galerií

Když jsme před lety zakládali Asociaci českých a moravskoslezských muzeí a galerií, dělo se tak pod heslem "postavit muzea a galerie - a tedy celé muzejnictví - na vlastní nohy." Zbavit je zbytečných zásahů zřizovatelů, plně respektovat jejich odbornost a samostatnost. Všem připadal takový požadavek samozřejmý. Nyní, když se samostatnost většiny muzeí a galerií stává skutečností, setkáváme se tu a tam s jevem, který bychom mohli nazvat "šokem ze samostatnosti". Jeho projevy jsou následující:

a/ mnohde se ukazuje, že samostatnost byla míněna jen tak "napůl". Že se předpokládala jen na úseku práce se sbírkami a prezentační činnosti, zatímco na úseku ekonomickém už o ní takový zájem není.

b/ sice ojediněle, ale přece už známe i případy, kdy vedoucí pracovníci samostatnost prostě neunesli. Zaměnili ji za práci ve stylu "organizace je naše a nikdo nám do toho jak si počínáme nemá co mluvit".

c/ poměrně často se uplatňuje mínění, že "samostatná je organizace tehdy, když si ví rady, když si rady neví je na zřizovateli, aby zasáhl". Samozřejmě, že kompetentně, nejlépe podle vůle všech.

Podívejme se na jednotlivé projevy "šoku ze samostatnosti" poněkud detailněji.

ad a/ Zřizovatel je ten, kdo se ujme úkolu uspokojovat jistou společenskou potřebu. Jedná

- li se o úkol náročný na odbornost - a to je v případě ochrany a využívání jednoho z důležitých médií paměti vždy - nedokáže zpravidla zřizovatel splnit úkol sám. Zřídí si proto odbornou organizaci. Poskytne ji základní podmínky pro činnost a měl by ji také poskytnout plnou důvěru a samostatnost v rozhodování, ve volbě prostředků a způsobů, jak zadaný úkol bude plnit. Na základě vysoké odbornosti. To se ovšem netýká - v případě muzea či galerie - pouze odbornosti spočívající ve schopnosti tvořit, spravovat a prezentovat sbírky, případně provádět vědecké výzkumy, ale také odbornosti, spočívající ve schopnosti získat finanční zdroje pro činnost mimo příspěvek zřizovatele, najít odpovídající prostory pro činnost, najít optimální organizační strukturu, udržovat optimální rozsah organizace včetně počtu pracovníků, nacházet partnery pro společné projekty, ekonomicky výhodná řešení problémů a především optimální strategii činnosti organizace. Pokud tuto část "odbornosti" organizace nenaplní, nelze její činnost hodnotit jako dobrou, nelze mluvit o její samostatnosti. Musí - li zřizovatel v tomto směru její činnost suplovat, nelze dost dobře ani protestovat proti tomu, že zasahuje i do jiných oblastí a nerespektuje její samostatnost. Nelze se ani divit tomu, že činnost takové organizace není dobrá, protože suplování zůstane pouhým suplováním, zřizovatel nemůže - při nejlepším

vůli - nahradit optimální činnost vrcholového manažmentu skutečně odborné instituce. Bohužel praxe je stále ještě taková, že zřizovatel je vedením organizace /ale i veřejností reprezentovanou novináři, viz současné dění kolem Národní galerie/ vybízen a provokován k zásahům. Brání-li se, je napadán za to, že se zbavuje odpovědnosti. Když podlehe a zasáhne, musí záhy zasahovat znovu a znovu - samozřejmě, že chybně, protože mu prostě chybí přímý kontakt s problematikou, odbornost - je kritizován za nekompetentnost, jsou mu podsouvány "zlé" úmysly. Zdravé je pouze to, že zřizovatel je tu od toho, aby věděl a zformuloval co se má dělat a vytvořil pro to základní podmínky a organizace je tu od toho, aby věděla jak to udělat a také to dokázala realizovat. Se vším všudy! Pokud tomu tak je získá organizace přirozenou autoritu a - samostatnost. Kolik je však stále ředitelů, kteří se domáhají konzultací zřizovatele ve věcech, které jsou jednoznačně řešitelné na úrovni vrcholového manažmentu jejich organizací!

ad b/ Samostatnost organizace nemůže být ovšem bezbřehá. Má jasně dané hranice. Zatím nehosподаří zpravidla s majetkem, který by byl její. Má pouze právo hospodaření k majetku zřizovatele, který při zakládání do správy dostala a vlastní činností jej rozmnožuje. Je zavázána svou zřizovací listinou, kde je jasně řečeno, na co může využívat zřizovatelem poskytnuté finanční prostředky. Je vázána rozpočtovými pravidly atp. Dodržování těchto pravidel musí být vymahatelné. Proto se ředitel, který má nedílnou odpovědnost, vystavuje sankcím. Může dojít k tomu, že se zřizovatel rozhodne neuvolnit další finanční prostředky nebo jejich uvolňování omezit, případně jejich uvolnění vázat na splnění určitých úkolů. Může sankcionovat přímo ředitele /zkrácení či odejmutí osobního příplatku, zkrácení příplatku za vedení, odvolání z funkce/. A může organizaci, která trvale není schopna plnit to, co jí ukládá zřizovací listina, zrušit. Právo zrušit organizaci nelze žádným zákonem zpochybnit. Problém je v tom, aby kromě organizace nedoplátily na toto opatření sbírky. I proto je snaha ministerstva kultury oddělit ochranu sbírek od existence organizace na místě. Jinak by totiž docházelo k paradoxním situacím, kdy by byly při životě udržovány nepracující organizace jen proto, že spravují cenné sbírky /i když nedostatečně/.

ad c/ Je s podivem, jak často a jak rasantně /zpravidla s využitím sedmé velmoci / je zřizovatel nucen k tomu, aby suploval práci vrcholného manažmentu. Aby rozhodoval ve věcech, které přísluší jen a jen řediteli, a to i ve věcech navýsost odborných /viz nedávná causa dělení tzv. francouzské sbírky v Národní galerii/. Je pozoruhodné, jak často se ředitelé zaštiťují údajným názorem zřizovatele /i když třeba nikdy nevysloveným/, aby prosadili co chtějí. Mohu uvést i příklady, kdy přímo vyžadují písemný souhlas s něčím, co sami nechtějí povolit jen proto, aby měli o "argument více" a alibisticky se za něj schovali. Mohu uvést i příklady toho, jak ředitel rozhodl špatně a vymlouval se na pokyn shora. A, samozřejmě, mohu uvést i příklady toho, jak zřizovatel podlehl, suploval manažment organizace, čímž nastartoval celý řetězec následných, horších a horších zásahů. Ba i příklady, jak si na tento způsob "řízení" zřizovatel zvykl a zasahoval pak i třeba do odborné přípravy expozice.

Co z toho všeho vyplývá? Nic více a nic méně než to, že samostatnost = odpovědnost, schopnost řídit a rozhodovat. Pokud odpovědnost chybí a schopnost rozhodovat a řídit není na odpovídající úrovni, samostatnost dostává trhliny. Organizace není zcela to, pro co byla zřízena a zřizovatel se zaplétá do věcí, které mu nepřísluší.

RNDr. Jiří Žalman
MK ČR.

Výstavy

Beroun - Muzeum Českého krasu zve na výstavu soch, objektů a kreseb **Jan Rynda - Peř - mel 69 - 94, 22. 7. - 28. 8.**

Česká Lípa - Okresní vlastivědné muzeum ve spolupráci se Svazem výtvarných umělců Dolního Saska a okresní skupinou města Celle připravilo výstavu **Umění z dolního Saska**. Výstava potrvá do 18. 9.

Český Těšín - Muzeum Těšínska otevřelo 10. 8. ve výstavní síni Památníku životické tragédie v Havířově - Živicích výstavu **Transport do**

Niska /první deportace evropských Židů v říjnu 1939/.

Frýdek - Místek - Muzeum Beskyd - připravilo novou výstavu **Jedovaté rostliny**, která potrvá od 18. 9. 1994 do 30. 6. 1995.

V nově upravených prostorách zámecké kaple je nainstalována výstava **Staré tisky**, 18. 9. - 23. 10.

Lidová píseň a poezie je název již 9. ročníku mezinárodní soutěže výtvarné tvorby dětí a mládeže, tentokrát na téma "Lidové zvyky a obyčeje v průběhu roku". Výstava nejlepších prací proběhne od 23. 9. do 13. 11.

Hrad Hukvaldy - od 12. 8. do 14. 8. zde vystoupí **Amatérské poetické divadlo z Rožnova pod Radhoštěm**. Soubor uvede v sobotu od 11, 00 hod a v neděli od 15, 30 hod. pohádku pro děti **Janka a obr** a pro dospělé pak v pátek od 21, 00 hod. a v sobotu od 15, 30 hod. představení **Blahoslavení tiši**.

Jablonec nad Nisou - Muzeum skla a bižuterie, **Individuální šperk - komorní plastika**, 4. 7. - 18. 9.

Kolín - Regionální muzeum - **Keramické setkání**, 26. 8. - 25. 9.

16. 9. se v atriové síni muzea uskuteční koncert vídeňských umělců. Účinkují pianista, dirigent a hudební publicista **Petr Vašíček** a violista **Reinhold Rieger**.

29. 9. proběhne **Muzejní čtvrtek** s přednáškou na téma: ochrana fauny. Přednáší Ing. Ivo Rus.

Kutná Hora - Okresní muzeum - **Cin ze sbírek muzea**, 5. 8. - 30. 10.

Liberec - Severočeské muzeum - **Kouzlo dřeva** /práce současných amerických tvůrců/, 1. 9. - 20. 10., **Plakáty Zdeňka Vlacha**, 7. 9. - 16. 10.

Na měsíc září připravilo muzeum pro své návštěvníky "**Dny americké kultury**", které budou obsahovat přednášky a koncerty:

5. 9., 16, 00 hod. - The American writer abroad, přednáší Douglas Dix.

5. 9., 19, 00 hod. - Jazzový koncert, Tommy Ackermann, Martin Kratochvíl.

6. 9., 16, 00 hod. - Czech relations, přednáší Cameron Munter.

7. 9., 16, 00 hod. - Contemporary American art, přednáší Barbara Benisch.

7. 9., 19, 00 hod. - Music Now Ensemble, hudební kvarteto, klavír - Patricia Goodson.

Milevsko - Městské muzeum zve na výstavy **Jan Pikous - Subjektivní fotografie**, **Čestmír Suška - Plastiky**. Výstavy byly otevřeny u příležitosti zahájení 2. ročníku Žulového symposia 31. 7. a potrvají do 16. 9.

Mladá Boleslav - Okresní muzeum - hrad - **Fotografie ze soutěže "Rodina? Rodina!"**, 28. 9. - 16. 10., malý výstavní sál - **Národopisná výstava**, 10. 8 - 2. 10.

Muzeum Benátky n. Jizerou - zámek - **Neprofesionální výtvarníci a žáci ZUŠ v Benátkách**, 15. 9. - 2. 10.

Muzeum Bělá pod Bezdězem - **Historická kola**, 13. 9. - 30. 10.

Netolice - Muzeum JUDr. Otakara Kudrny zve na výstavu **Miloš Rynda - Keramika**, **Jaromír Ernekr - Šperk a fotografie**, která je přístupná od 30. 7.

Nymburk - Vlastivědné muzeum - **Hana Lendrová, Zdena Polenská - Tapiserie**, **Božena Kolská, René Krása - Porcelán - keramika - obrazy**, **Káva kafe kafičko** - výstavy jsou otevřeny do konce srpna.

Poděbrady - Polabské muzeum zve na výstavu **Pojďte si hrát do muzea! /hračky včera dnes a zítra/**, která byla prodloužena do 25. 9.

Praha - Národní technické muzeum - **Zlatá země Gabreta /4 000 let rýžování a dolování zlata po obou stranách Šumavy/**, do 25. 9.

Mateřské školky /moderní architektura z Frankfurtu nad Mohanem/, 16. 8. - 18. 9.

Prachatice - Okresní muzeum - **Počátky městských muzeí na jihozápadním pomezí Čech**, 19. 7. - 2. 9.

Přerov - Muzeum Komenského - zámek - stálé expozice: **Pravěk Přerovska**, **Motýli a brouci**, **Pamětní síň Augustina Mervarta a Josefa Bajáka**, **Památník J. A. Komenského**, **Jan Blahoslav a čeští bratři**, **Učitelé, šířitelé myšlenek J. A. Komenského**, **Dobové rekonstrukce školních tříd /doba Komenského, Rakouska - Uherska, první republiky a padesátých let/**.

Výstavy: **Obratlovci města Přerova**, do 4. 9. **Florián Zapletal - národopisné fotografie**, do 11. 9. **Zborov - Terron - Doss Alto /dokumenty a památky z vystoupení československých legií na frontách I. sv. války/**, do 30. 10.

Příbram - Okresní muzeum otevřelo k 1. 7. další objekt **Hornického muzea na Březových Horách v areálu Ševčinské šachty**. Jedná se o bývalou strojočnu. Je zde situována expozice přibližující největší důlní katastrofu své doby na světě - požár na šachtě Marie v roce 1892. Součástí expozice je rovněž prohlídka unikátní technické památky, ležatého dvoustupňového důlního kompresoru 500/310 tuzemské výroby, používaného v březohorsko-bohutinském revíru na počátku tohoto století k strojnímu vrtání a sbíjení.

Rokycany - Muzeum Dr. B. Horáka - **Anne Dóll** - tempery, akvarely, obrazy na hedvábí, masky a **Bernhard Kniewe** - fotografie, ryté sklo, 10. 9. - 30. 10.

Rožnov pod Radhoštěm - Valašské muzeum v přírodě pořádá 10. 9. **Valašské dožínky**.

Sušice - Muzeum Šumavy - **České loutky** / loutkářská tvorba a sbírky Aleny Luhanové/, 2. 9. - 31. 10.

Terezín - Muzeum ghetta - **Erwín Schulhoff - život a smrt klavíristy a skladatele**, 15. 9. - 31. 12.

Třebechovice - Muzeum betlémů - **Třebechovická zastavení** (z historie města), 7. 9. - 31. 10.

Od 1. 12. bude otevřena nová stálá expozice **Betlémy našeho kraje**, zaměřená na betlémářství východních Čech.

Vlašim - Okresní muzeum Benešov připravilo v zámku Vlašim výstavu **Sochy a reliéfy - Václav Skalický**. Výstava je otevřena od 20. 7.

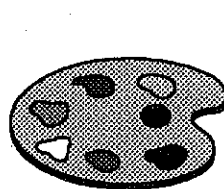
Znojmo - Jihomoravské muzeum - **Výtvarné umění Moravy**, 16. 9. - 30. 10.

Upozornění

Památník Terezín sděluje případným zájemcům o výstavu kreseb malíře Leo Haase, že termín výstavy bude z důvodů ohrožení vystavovaných děl extrémními klimatickými podmínkami zkrácen a výstava bude uzavřena již od 10.*9. Děkujeme za pochopení.

Podbrdská lidová architektura v národopisné kresbě

(Výstava v Muzeu Dr. B. Horáka v Rokycanech)

Péčí muzea v Rokycanech a za přispění Muzea Českého krasu v Berouně, Okresního muzea Plzeň - jih se sídlem v Blovicích, Městského

vlastivědného muzea ve Zbiroze a Okresního muzea v Příbrami byla připravena výstava dokumentárních a zároveň umělecky cenných obrazů, zachycujících stavební a architektonický ráz venkova od počátku do poloviny 20. století. Zachyceny jsou i stavby na předměstí podbrdského města z počátku 20. století.

Jednotlivé vývojové typy domů brdské oblasti v období mezi oběma válkami zobrazila ve svých dílech z Rokycanska Olga Routová, na Zbirožsku v letech 1938 - 1941 Václav Nováček a v roce 1946 Jára Pik. František Schmidt se v kresbě tužkou věnoval původní zástavbě v městě Hořovice v letech 1904 - 1937.

Chalupy na Příbramsku kreslil malíř - samouk Václav Lexa, jižní podhůří Brd (až po Kasejovicko) zdokumentoval Josef Kašpar v lavírovaných kresbách a v kresbách tužkou.

Všechna obrazová díla těchto regionálních umělců dokládají, že architektura v širší oblasti Brd a jejich podhůří - a to i ve městech - je charakterizována společnými znaky: přetaženými střechami krytými došky nebo šindelem, půlvalbou, kabřincem, římsou a zaspí a především kvalitní tesařskou prací.

Obrazová díla zastoupená na výstavě dokumentují nejenom technickou dovednost podbrdských řemeslníků a stavebníků, jejich smysl a cit pro materiál a proporce, ale prezentovaná tematika nutně vzbuzovala v návštěvníkovi i pocit, že ochrana a udržování těchto půvabných architektonických výtvorů není samoučelné plýtvání finančními prostředky, nýbrž že se skutečně jedná o jednu z hodnot, které se podílejí na vytváření našeho širšího kulturní povědomí.

Pátrací příloha

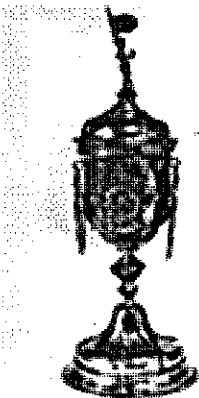
Vážení kolegové,

po dohodě s Ústřednou kriminální policií - oddělením ochrany kulturních památek budeme jako součást Věstníku AMG uveřejňovat výběr předmětů, odcizených v posledních letech z muzejních a památkových objektů. Pokud by došlo k identifikaci některého z předmětů, oznamte to prosím na pražské telefonní číslo 02/33 54 23 23 nebo faxem na číslo 02/858 81 37.

exekutiva AMG

Keramický džbán s cínovým víkem, 19. stol., výška 28 cm, bílá majolika s hnědozeleným dekorem

Číše rukavičkářů / pokál/, odcizeno z Měst.muzea v Bratislavě

Madona s dítětem, dřevořezba, vrcholná gotika, výška 100 cm, polychromováno

Madona s dítětem, dřevorezba, 1. pol.19.stol., výška 57cm,
polychromováno

Madona s dítětem, dřevorezba, 1. pol.19.stol., výška 55 cm,
polychromováno

Madona s dítětem, dřevorezba, gotika, výška 97 cm,
polychromováno

Socha anděla, dřevořezba, 18. stol., výška 90 cm,
polychromováno

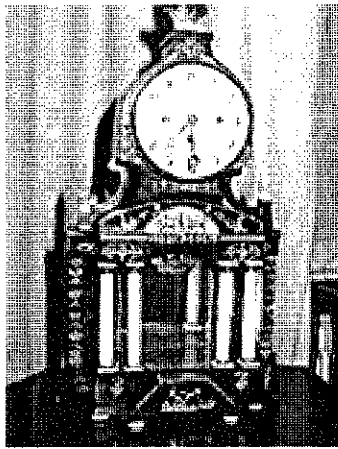
Anděl světloňoš, dřevořezba, 18. stol., výška 100 cm,
polychromováno

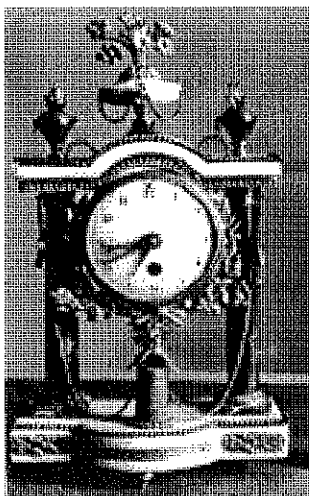
Sošky andělů, dřevořezba, výška 40 cm

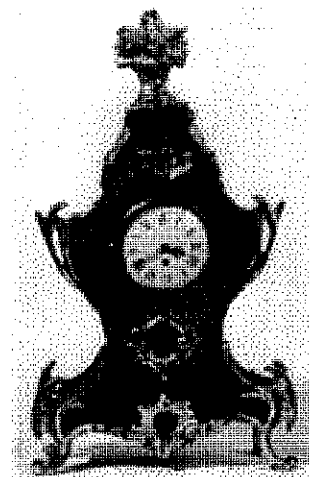
Obraz "Narození Páně", Tintoretto, olej na plátně, 16. stol., 90 x 84 cm

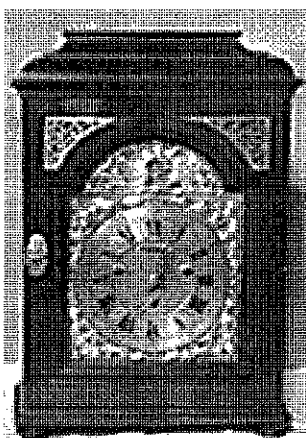
Sloupkové hodiny, dřevo, email, kolem r. 1880, ciferník 65 x 45 cm

Hodiny stolní, kyvadlové, bicí, mramor, zlacená bronz, 2. pol.19. stol., 38 x 21 x 10 cm

Hodiny stolní, skříňka konec 19.stol., strojek konec 18. stol., 35 x 13 cm

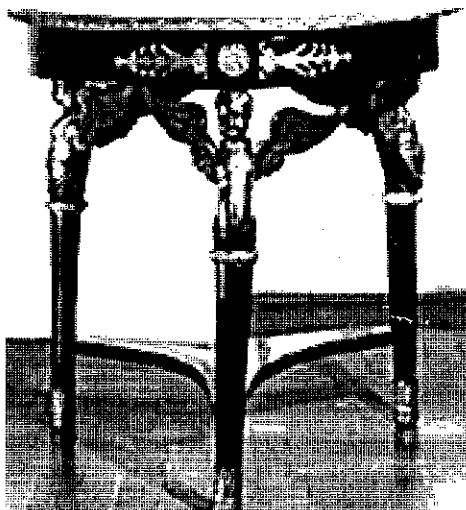

Hodiny tabernákové, stolní, 18.stol., výroba - Německo

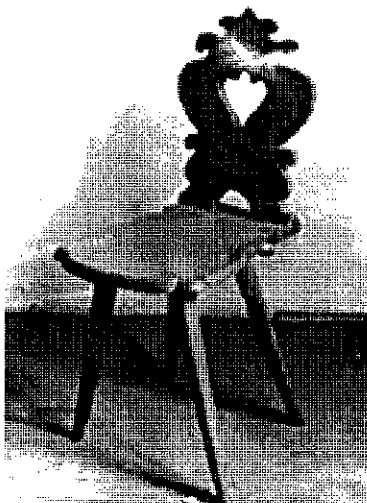

Miniatury, 1805 - 1830,
průměr: 5 - 10 cm

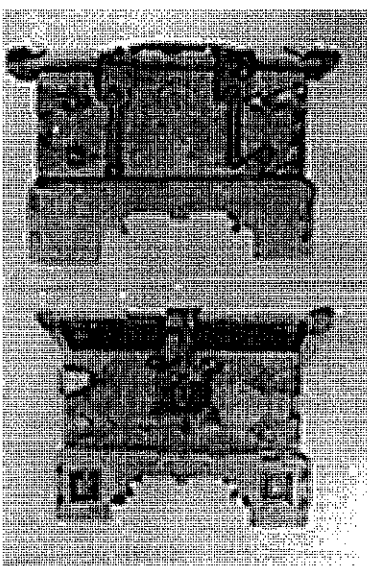

Intarzovaný stoleček, 19.stol., historický nábytek
Csákyovců

Selská židle, 19. stol., výška 98 cm

Dřevěná truhlička, 13 x 17 cm, zdobená, opatřená
zámkem s pojistkou

Semináře

Seminář botaniků ČR a SR v Liberci

Botanická oborová komise AMG uspořádala ve dnech 13. - 17. 6. ve spolupráci s Oborovou komisí pro přírodní vědy při MIC SNM Bratislava společný seminář, jehož organizace se ujalo Severočeské muzeum Liberec.

Jednání se zúčastnilo 22 botaniků z 18 muzeí ČR a 5 botaniků z 5 muzeí SR. Byli přítomni i čestní členové AMG RNDr. B. Šula, CSc. a RNDr. V. Pospíšil, CSc. Jednání komise se zúčastnil i předseda AMG PhDr. F. Šebek, který v úvodním vystoupení seznámil přítomné s aktuálními úkoly AMG, především se zpracováním pasportu sbírek muzeí. Po diskusi k tomuto úkolu komise schválila návrh struktury botanických sbírek pro dotazník, tak jak jej navrhl předseda komise.

Z účasti na zasedání se omluvil RNDr. J. Žalman z MK ČR a jeho příspěvek k problematice legislativy v muzeích přednesl Mgr. A. Čvančara. Se situací legislativy ve slovenských muzeích seznámila přítomné RNDr. M. Vozárová - předsedkyně Oborové komise pro přírodní vědy při MIC SNM Bratislava.

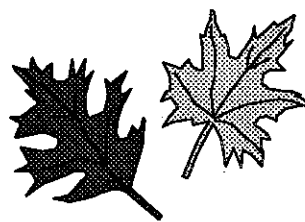
Velká pozornost byla věnována po mnoho let nevyřešené otázce meziresortní dohody mezi MK a MŽP, která by poskytla muzeím právní výjimku k dokumentaci a sběru i zákonem chráněných druhů. Komise požádala RNDr. V. Tlustáka, aby z pověření exekutivy AMG vyvolal předběžná jednání s příslušnými pracovníky MK a MŽP a zjistil, jak řešit protichůdná ustanovení v zákonu o muzeích a v zákonu č. 114/92 Sb.

V následujících dnech podnikli účastníci semináře terénní exkurze do Jizerských hor a na význačné lokality Českolipska. Poslední den semináře byl věnován prohlídce botanické zahrady v Liberci s novými expozicemi exotických rostlin.

Z usnesení semináře vyplynulo přání pokračovat v pořádání seminářů botanické komise společně s botaniky slovenských muzeí, přičemž na Slovensku by se zasedání konalo jednou za tři roky.

Pro rok 1995 byl předběžně schválen návrh na uspořádání botanického semináře v Luhačovicích ve spolupráci se Správou CHKO Bílé Karpaty. O organizační zajištění požádá

komise Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně.

Klasická i neklasická fotografická média KODAK v muzeích a galeriích

Asociace muzeí a galerií ve spolupráci se zastoupením firmy Kodak v ČR a VUZORT a.s. uspořádala v červnu tohoto roku seminář určený zejména fotografům v muzeích a galeriích. Seminář byl věnován především současným výrobkům firmy Kodak, které mohou být s úspěchem využívány v oblasti muzejnictví.

Ing. Jiří Votýpka z firmy Foto - World, který je výhradním distributorem firmy Kodak, uvedl přehled sortimentu výrobků Kodak pro klasickou fotografii. Zdůraznil, že zásadní členění fotografických materiálů firmy Kodak je na profesionální a neprofesionální, protože však kvalita materiálů pro amatérskou fotografii stoupá dochází k postupnému snížení tohoto rozdílu. U barevných negativních materiálů jsou základem materiály Ecta color Gold a v profesionální oblasti pak barevné negativní filmy Vericolor. Pro novinářské účely jsou uzpůsobeny materiály s označením Ektapress. K profesionální práci jsou vhodné také materiály s označením Internegativ /širě převážně 35 mm/ a Commercial Internegativ /širě převážně 4 x 5 palců/, které umožňují zhotovení duplikátního negativu. U barevných inverzních filmů je současná špička představována souborem filmů Ektachrome Panther a Ektachrome 64, 64X, 100 Plus, 100X, 400X, 800, 1600. Byla vyzdvížena možnost užití barevného inverzního papíru Ektachrome Radiance, který umožňuje zhotovování barevných fotografií z diapozitivů, a to ve velmi vysoké kvalitě.

U černobílých fotografických negativů je nosným programem systém T MAX. Pro muzea a galerie je vhodný také materiál Technical Pan 25.

